

Bynatur

Biodiversitet og byrumsdesign

- At skabe plads til både natur og mennesker

Program

- Tab af biodiversitet – er bynatur svaret?
- Bynatur
 - Biodiversitet i teorien
 - Byrumsdesign i teorien
- Trekanten – Bynatur i praksis
- Trekanten – Erfaringer og feedback fra beboerne
- Spørgsmål?

Tab af biodiversitet

- *Biodiversitet – artsrigdom målt på et givent areal*
- I Danmark har vi i dag en situation, hvor 27% af de danske arter er forsvundet, truede eller sårbare (Danmarks Miljøundersøgelser, 2013)
- Naturens tilstand i Danmark er kritisk, og tabet af biodiversitet fortsætter.
- I en større rapport om Danmarks biodiversitet konkluderes det, at ud af 139 elementer af biodiversitet, fordelt på ni økosystemer, hvori der indgår mere end 600 arter og 43 levesteder, er næsten halvdelen i tilbagegang (Ejrnæs et al, 2010).

Hvornår er bynatur svaret?

- Bynatur er en del af løsningen på den faldende biodiversitet
- Men byens grønne arealer skal omlægges
- Bynatur skal designes, så der er plads til både natur og mennesker

Bynatur

- Biodiversitet i teorien
 - Bynatur i Københavns Kommune
 - Kort over Københavns grønne områder

Biodiversitet i teorien

- I det urbane økosystem fungerer de grønne områder som øer
- Byen er som udgangspunkt gold, livet finder dog vej
- $\text{Areal} \times 10 = \text{Artsrigdom} \times 2$ (sommerfugle, insekter, biller og fugle)
- Heat island og nedbørmønstre i større byer
- Fysiske barrierer (veje og boligblokke)
- Grønne korridorer (argumenter for og imod)
- Invasive arter i de internationale byer
- Bynatur kan aldrig erstatte uberørt hjemlig natur, men med den korrekte plantestrategi kan bynatur mindske tabet af biodiversitet.

Bynatur i Københavns Kommune

Bynatur

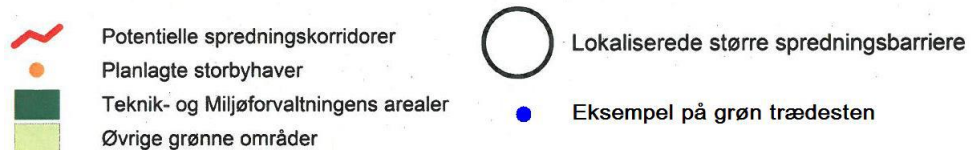
- *Bynatur* i København findes i byens parker, hvor grænsen mellem by og natur er skarp, men hvor den rekreative brug, parkens størrelse eller parkernes isolation fra grønne korridorer gør, at den biologiske artsrigdom er lav og svær at forbedre.

Bynær natur

- *Den bynære natur* er hovedsagelig de store naturområder, som ligger i udkanten af byen, fx Utterslev Mose og Amager Fælled. Til sammenligning med bynatur er områder med bynær natur kendetegnet ved at være større, mere sammenhængende og mindre plejede end bynatur.

Større grønne områder/korridorer i København 2012

Kortet illustrer de
udfordringer dyr og
planter har, når de prøver
at overleve i det urbane
økosystem. Chancen for at
leveområderne har
størrelse, hvor de kan
understøtte en sund
population af en given
plante/dyreart er ikke
store.

Bynatur

- Byrumsdesign i teorien
 - Om åbne pladser og fysiske barrierer
 - Tommelfingerregler for design af byrum
 - Erfaringer fra ghettoområder

Byrumsdesign i teorien

- Pga. dårligt design af byens rum eksisterer der et potentiale for social kontakt borgerne imellem, derfor er formålet med at byrumsdesigner følgende:
- Desto mere tid borgerne opholder sig i byens rum, desto større er chancen for borgerne mødes. Det skaber sociale kontakter
- Hvis kvaliteten af de fysiske miljøer forbedres, stiger andel af valgfrie sociale aktiviteter, hvilket medfører fællesaktiviteter
- Social kontakt => sociale aktiviteter => samvær og tryghed

Byrumsdesign i teorien

- Jan Gehls *Sociale synsfelt* – om glæden ved synet af andre mennesker og variation i ens omgivelser
- De tre aktiviteter i byrummet
 - De nødvendige (Eksempelvis: Til/fra arbejde og at handle ind)
 - Valgfrie aktiviteter (Sidde i solen, spise, lege m.m.)
 - Følgeaktiviteter (sociale aktiviteter)
- De sociale aktiviteter er de aktiviteter som forudsætter at andre mennesker i fællesrummene er involveret
 - Dvs. at man snakker, spiser, leger med sin nabo

Om åbne pladser og fysiske barrierer

- Hvis der eksisterer mindre rum langs kanterne af en større plads, bliver de som regel taget i brug først. En plads omgivet af skarpe facader uden brud, byder ikke til at pladsen benyttes til ophold. Det handler om skabe støttepunkter langs kanterne.
- Folk undgår så vidt som muligt at opholde sig i midten af store pladser, hvis pladsen er tom. Man opholder sig helst langs siderne. Ideen er man selv forbliver skjult, mens samtidig selv har overblik.
- Veje bør opfattes som en fysisk barriere, som i praksis holder folk adskilt. Studier har vist, at desto mere trafik, der er på en vej, desto færre bekendtskaber er der på tværs af vejen.

Tommelfingerregler for design af byrum

- Såfremt ingen benytter et område, bliver det affolket. Mennesker tiltrækker flere mennesker.
- Mennesker bevæger sig som udgangspunkt altid den korteste vej mellem to punkter.
- En blanding af aktiviteter skaber en større berøringsflade mellem menneskerne i byrummet.
- Såfremt man åbner et område op, skaber aktiviteterne inde på området en afsmittende effekt på omliggende omgivelser. At lukke et område af skader både området og omgivelserne.
- Hvis en bænk placeres med ryggen til begivenhedernes centrum, bliver den fravalgt til fordel for en, der peger ud mod begivenhederne. Folk sætter sig, hvor de har overblik, og hvor de kan følge med i andre gøren og laden. Selv vejtrafik kan være interessant.
- At kunne sidde i solen er altid populært.

Danske erfaringer fra ghettoområder

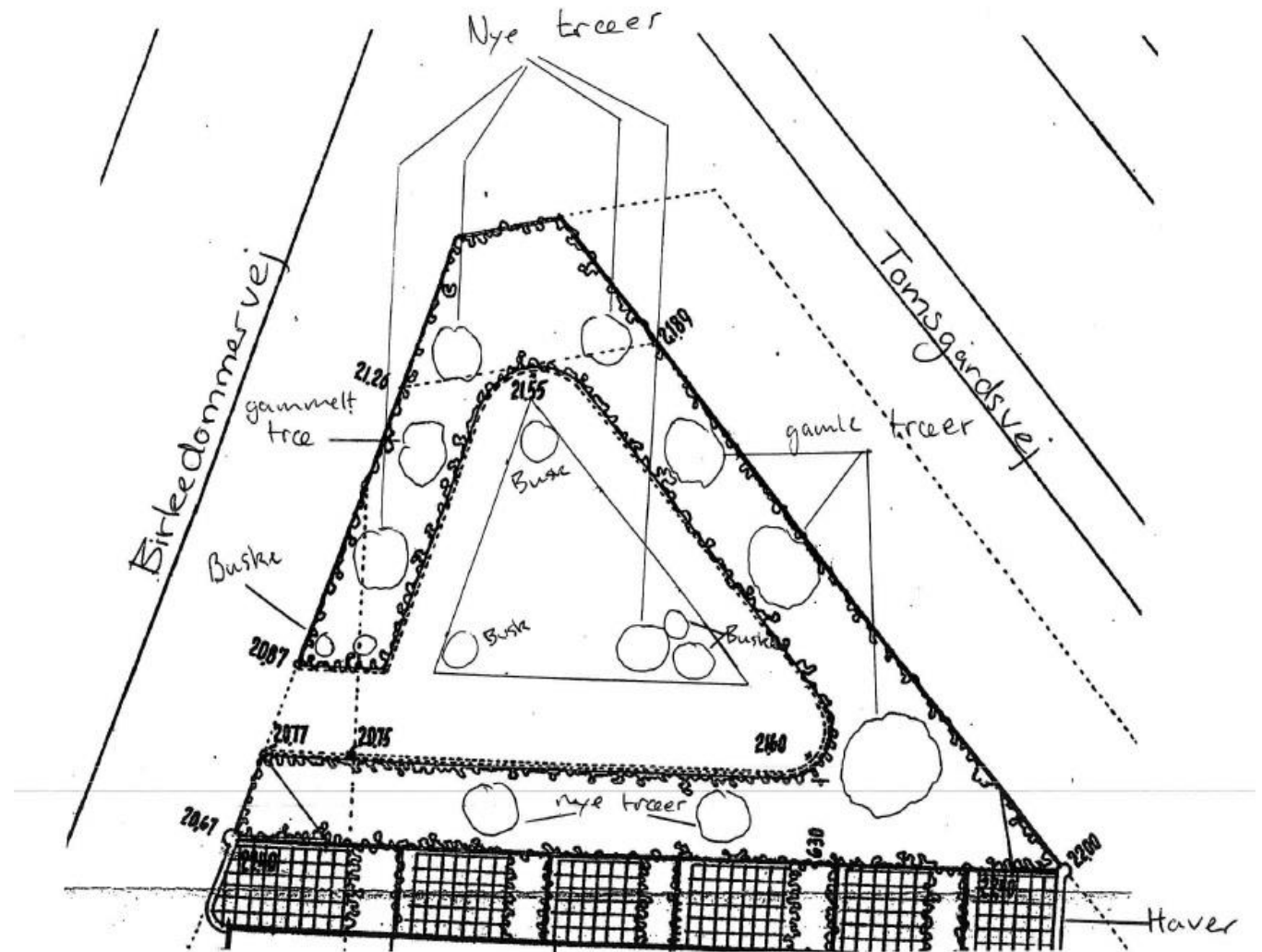
- Superkilen (den røde plads) er eksempel på et ekstraordinært byrum, som tiltrækker mange mennesker og har åbnet et område op.
- Superkilen har ikke løst de problemer som Mjølnerparken har, men designet har øget tryghedsfølelsen i området pga. den øget trafik og de gode opholdsrum
- I Gyldenrisparken (Amager) har man bl.a. ved at beskære områdets buske og træer fjernet en række døde områder og blinde vinkler, hvilket igen skaber tryghed og lys.
- I Finlandsparken i Vejle havde man succes med nyttehave, der gav ejerskab over udeområderne og skabte et nyt socialt fællesskaber.

Trekanten – Bynatur i praksis

Design og overvejelser i processen

- Placering af bænke
- Placering af træer
- Blinde vinkler og døde rum

Plantestrategi – valg af beplantning

- Valg af træer
- Plantestrategi
- Træstammer
- Stengærer
- Kvistbunker
- Adgang til vand

Fremtidigt plan for Trekanten

- Flere buske og planter
- Insekthoteller
- Fuglekasser
- Grill, ny belægning og trappe
- Internet

Trekanten

– Erfaringer og feedback
fra beboerne

- Vigtigheden af information

Spørgsmål?